

nas seznanil s šolskimi in jezikovnimi razmerami posameznih obmejnih krajev. Spis nam je dobrodošlo nadaljevanje obeh Begovih knjižic o slovensko-nemški meji na Štajerskem in Koroškem. — Lev Brunčko je zaklical našemu občinstvu „Resen opomin v resnem letu“ glede bližajočega se uradnega ljudskega štetja, Kompoljski pa je napisal dve črtici, „Slovenska trobojnica“ in „Voznik Brodnar“. — Družbeni Vestnik prinaša obširno poročilo o veliki skupščini, ki se je vršila v znamenju petindvajsetletnice družbe dne 3. julija 1910 v Ljubljani. Za ta družbeni jubilej je izdalo vodstvo vestno sestavljeno knjižico „Pogled na prvo četrstoletje družbe sv. Cirila in Metoda“, ki je za naše narodno življenje v marsičem poučna. Družba je štela 168 podružnic. Š.

Venec povestic. Po raznih livadah spletel M. A. Trnovec, častni grajanin bolzeški. V Trstu 1910. 8°. 64. strani.

Knjižica je popravljena in pomnožena izdaja „Kitice povestic“, ki jo je prelagatelj izdal nekako pred dvajsetimi leti v svoji cirilici. Izraz „povestica“ mu služi za balado in romanco. Največ prevodov čitamo iz Mickiewicza (Jugoviči, Svitežanka, Ribica, Almanzor. To ljubim in Povrat otca) iz Puškina najdemo Črni zavoje (prej „Črna šal“) in Rusalko, iz nemščine je poslovenil Bürgerjevega „Brata surosuknjara in romarico, Goethejevega „Vilince“ (= Erlkönig), Heineja „Na Sveto Goro“ (= Die Wallfahrt nach Kevlaar), dve Grünovi (Graničar, Smrt starega fanta) in še par iz raznih slovstev. Vseh prevodov je 24; tem je dodal slovniške „Pripise“ in „Tolmač besed ne sploh znanih“, kar je bilo seveda za umevanje prevodov potrebno. Gosp. prevajatelj knjigi ni „zarezal cene“, temveč je namenil skupiček naši podpore potrebni šolski družbi. Š.

Mazi Josip: Geometrija za drugi razred srednjih šol. V Ljubljani 1910. Založila Katoliška bukvarna. V. 8°. 66 str. Cena vezani knjigi 1.80 K.

Ta nova učna knjiga je sicer majhna po obsegu, vsebuje pa tako bogato gradivo, da ga v šoli v enem letu ni mogoče podrobno razbrati. Oziri na nove predpise in na praktično uporabo geometrije so dali knjižici moderno lice, ki se kaže zlasti na prvih straneh pri zemljemerstvu in pozneje pri vseh uporabnih nalogah. Dikcija je gladka in kratka, pa vendar dovolj jasna in točna, da se kažejo razloženi pojmi in izreki kakor izklesani kameni v pravilni geometrijski stavbi. Knjižico krasita 102 slike. Nekatero so naravnost vzorne, vse pa izvedene s skrajno natančnostjo. Za realce so še posebej prav dobrodošli pogosti migljaji glede uporabe pravilnih likov pri ornamentih. Za nove geometrijske pojme so jako srečno izbrane nove besede, ki se bodo gotovo kmalu udomačile, tako n. pr. merski drog, merski količki, zakoličenje, ziralno (diopter), ziralni križ in drugi. J. Z—č.

P. Končnik-I. Fon: Deutsches Lesebuch für die erste Klasse slowenischer und slowenisch-utraquistischer Mittelschulen und verwandter Lehranstalten. I. Band. Laibach, 1910. Verlag der „Katholischen Buchhandlung“. V. 8°. V + 264 str. Cena vezani knjigi K 3 —

V nižjih razredih naših utrakvističnih srednjih šol so bila za pouk v nemščini do zdaj splošno v rabi Štritofova berila. Glavni nedostatak teh čitank je bil, ker jim izdajatelj ni dodal prepotrebni slovarčkov in vsaj za prva dva razreda tudi preparacije in frazeologije. Končnik-Fonova knjiga znači v tem oziru napredek; vrh tega sta izdajatelja sprejela v svojo učno knjigo tudi slovniško snov prvega razreda, ki je deloma dodana posameznim berilom in v celoti združena v drugem delu knjige. Tretji del obsega vokabular in frazeologijo, v dodatku je pregled krepkih glagolov. Praksa bo pokazala vrline in pomanjkljivosti knjige, predvsem pa, ali je mogoče

zelo obširno gradivo solidno premagati v enem letu. Podrobno oceno, katero nova „čitanka“ zasluži, prepuščam strokovnemu glasilu. Š.

Vuletić Savo P., Naši ljudi. Cetinje 1910. 8°. 137 str. Cena 1 K. (ciril.)

Ti „naši ljudi“ so Črnogorci. Ves svet govori o teh „planinskih sokolih“, polastila se jih je celo opereta, a kdo jih v resnici pozna? Samoočitovalno moramo priznati: „Mi tudi ne!“ Morda jih pozna tisti, ki je bil v Podgorici, na Cetinju? Dvomimo. Ta pač pozna črnogorstvo, v kolikor je nivelirano s svetovno kulturo, a neodkrita mu ostane patina, ki se je tekom stoletnega razvoja oprijela mišljenja in čuvstvovanja teh braniteljev kršne njih domovine. Odkriti jo more umetnik, najlaglje sobrat. — V duhu zremo kakega domačega Scotta ali vsaj Jurčiča, ki bo znal to ljudstvo — edino svoje vrste — predočiti v zgrabljivih tipih. Gosp. Vuletić je pričel s pripravami; v šestih slikah nas pelje v družbo „svojih ljudi“. V enostavni tehniki in s preprostostjo vestnega referenta, a z vročo vneto ljubitelja nam pripoveduje, riše, razlaga vse, kar učinja puška in roka, um in srce pri teh čudnih velikih otrokih, krutih do skrajnosti in mehkih do dozdevne solzavosti. Neverjetno je, kako je pri tem ljudstvu vse uzakoniteno: brezobzirna krvoločnost napram sovragu, a prav tako brezmejna mehkoča napram svojcem. Najznačilnejši je v tem oziru prvi sestavek: „Na granici“. Tu (str. 21) pravi pisatelj sam o značaju „svojih ljudi“, češ, kažejo se tukaj stopnje „od največje nežnosti do najhujše surovosti; od šibkosti, v kateri se popolnoma podleže rodbinski ljubezni, do hrabrosti, ki privede socialni interes na — nič!“ — Pisatelj torej ni načelen oboževatelj vseh posebnosti svojih junakov, a je dober njih uprizoritelj. Zato nas ta knjiga obenem poučuje in bodri. Članki so bili sicer vsi prej že natisnjeni, a v listih, ki so pri nas le malo znani: „Brankovo Kolo“, „Delo“, „Bosanska Vila“.

Dr. Jos. Tomižšek.

Ruski klasiki v novi izdaji. Peterburška akademija znanosti in umetnosti je začela izdajati ruske klasike. Zbirka ima naslov „Akademičeskaja biblioteka ruskih pisateljev“. Namen ji je, podati vse ruske klasike v dobri, elegantni in ceni izdaji. Lani ob stoletnici je izšel Koljcov. Krasna knjiga njegovih poezij s pismi, ocenami, članki o prevodih itd., vezana v platno z zlatimi ornamentami, je stala samo 75 kopejk. Ni čuda, da je bila prva izdaja v 15.000 izvodih v par tednih razprodana, vkljub temu, da je Koljcov doživel že bogve koliko izdaj. Tudi druga izdaja je bila razprodana v par mesecih in v kratkem izide tretja. Med tem je izšel prvi del zbranih spisov Lermontova; vsa njegova dela bodo obsegala pet zvezkov. — Opozarjamo one, ki se pečajo z ruščino in rusko literaturo, na to izdajo, s katero si lahko ustvarijo res krasno in popolno knjižnico.

Dr. I. Lah.

Miljukov P. N.: Obrazy z dějin ruské vzdělanosti. Čast III. Nacionalism a veřejné mínění. Přeložil se svolením spisovatelovým V. J. Dušek. V Praze 1910. Nákladem Jana Laichtera na Král. Vinohradech. V. 8°. 702 str. Cena 9 K.

V znani Laichterjevi zbirki „Výbor nejlepších spisů poučných“ je izšel kot dvajseta knjiga tretji del „Slik iz zgodovine ruske kulture“ Miljukova v mojstrskem prevodu V. J. Duška. Malokatero založništvo dela po tako trdno načrtanem programu kakor Laichterjevo; zato bo tudi ta zbirka kmalu desegla svoj namen, ki ga je dal nje osnovelec prof. Masaryk, namreč da poda inteligenci in učeči se mladini v roke ona dela, ki so današnjemu izobražencu nujno potrebna. In tako nujno potrebno delo za vsak slovanski narod je gotovo imenovano Miljukovo. Prvi del češkega prevoda je izšel l. 1902., drugi 1903. in tretji letos. Kdor se hoče temeljito seznaniti z rusko kulturo in literaturo, ta mora poseči po tem delu, ki ni suhoparno učnjaško, ampak nad vse zanimivo. Miljukov ni enostranski, ampak vpoštevava in razlaga